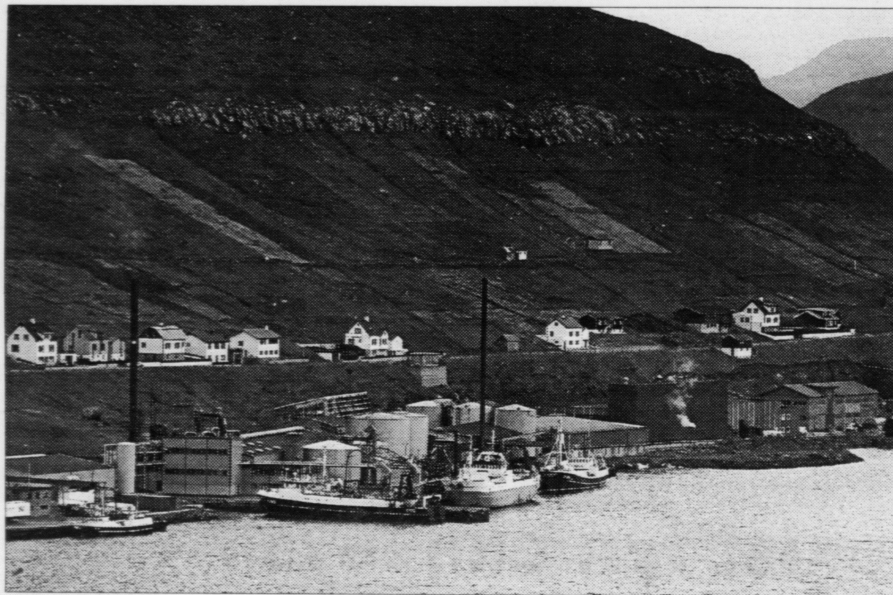

Krevja endurgjald fyri mistan vinning: Virði fyri 70 mió. fara fyri skeyti um árið:

Fuglfirðingar fara nú at stevna landsstýrið eftir fleiri milliόνum

Havsbrún í Fuglafirði krevur endurgjald frá Landsstýrinum fyri tað, tey hava mist av tí, at ídnaðarskipini mistu veiðiloyvi undir Føroyum. Stjórin á Havsbrún vónar at vit fáa politikarar á ting eftir valið sum hava rygg til at hugsa um vinnulívið í staðin fyri bara at lurta eftir teimum, sum rópa hardest.

ÁKI BERTHOLDSEN

Tað var ein dyggur smeytur fyri Havsbrún og allar fuglfirðingar, tá ið landsstýrið fyri tveimum árum síðani tók loyvið frá ídnaðarskipunum at fiska undir Føroyum.

Men leiðslan á Havsbrún ætlar ikki at lata landsstýrið sleppa so.

Tí nú verður síðsta hond lögð á eitt endurgjaldskrav, sum Havsbrún ein av døgnum fer at leggja ímóti landsstýrinum fyri tann vinning, virkið hevur mist av tí at ídnaðarskipini mistu veiðiloyvið undir Føroyum.

– Vit fara at krevja endurgjald fyri hvørt árið, ídnaðarskipini ikki sleppa at fiska undir Føroyum, sigur Bergur Poulsen, stjóri á Havsbrún.

– Fyribils verður sostatt talan um endurgjald fyri tvey ár.

Bergur Poulsen sigur, at tað er ikki nágreiniliga roknað út, hvussu stórt endurgjaldið verður.

Men hann metir, at tað fer at liggja onkustaðni ímillum fimm og 10 milliόνir um árið.

Somu sømdir sum skipini

Bergur Poulsen sigur, at tá ið Landsstýrið hevur góðtikið, at ídnaðarskipini skulu fáa endurgjald fyri at tey mistu "veiðiloyvi, mugu virkini á landi, eisini fáa tað.

– Skipini hava bygt sjátt tilverugrundarlag á ídnaðarskipin. Tað sama hava vit.

Men hava politikarar ikki

– At avsiga ídnaðarskipin undir Føroyum er tann beri politikur og tað má fáa avleiðingar fyri politikararnar.

Avleiðingin av hesum er, at Havsbrún hevur mist 30.000 tons um árið, og tað vilja fuglfirðingar hava endurgjald fyri.

– Virðið á hýsunum, sum vit missa av ídnaðarskipunum, er ikki nær og námið virðið av tí, ídnaðarskipin skapar, sigur stjórin á Havsbrún.

loyvi at skipa fiskivinnuna undir Føroyum, sum teir vilja?

– Jú, tað hava teir. Teir hava eisini loyvi at jarðleggja alt Føroya land. Tað verður ongin koyrdur í geggið fyri tað. Tað er ongin, sum mótmælir teirra rætti at stýra.

– Men teir hava sjálvir góðtikið, at teir eru noyddir at betala endurgjald tá ið teir taka grundarlagið undan eini vinnugrein, í hesum føri til ídnaðarskipunum.

– Okkara stóða er ikki petti óðrvísi enn tann hjá ídnaðarskipunum. Ídnaðarskipin undir Føroyum er eisini grundarlagið undir okkara virkseminum, sigur stjórin á Havsbrún.

– Vit høvdu aldri funnið uppá at bygt virki, høvdu vit ikki ídnaðarskipin undir Føroyum at dúva uppá,

leggur hann afturat.

– Tí eigur Landsstýrið eisini at veita okkum endurgjald, javnbjóðis við ídnaðarskipini, sigur Bergur Poulsen.

Hava mist 30.000 tons Hann sigur, at tað var ein vanlukka fyri Havsbrún og fyri fuglfirðingar sum heild, at ídnaðarskipini ikki sleppa at fiska undir Føroyum longur.

– Hetta hevur kostað okkum 30.000 tons av rávøru um árið. Og tað í bestu tíð, tá ið rávørutrotið er størst og prísurin á hvítingsbróðuri tí í topp. Tvs. í tíðini frá august til mars.

Hvítingsbróðurin hevur verið brúktur til fóður.

Men stórar ætlanir vóru frammi um at gera aðrar vørur burtúrur honum eisini.

– Royndirnar í tí sambandinum vóru komnar væl á veg. Men nú er alt farið í vaskið, sigur stjórin á Havsbrún.

– Tí eru vit komin í eina sera óhepna stöðu, leggur hann afturat.

– Vit hava ikki sæð fiskabein í eitt hálvt ár nú, so stöðan er ógvuliga trupul.

Bergur Poulsen sigur, at tað arbeidda eini 60 fólk á Havsbrún og virkið hevur tí ómetalan týðning fyri lokalsamfelagið.

– Fuglafjórður stendur og fellur við Havsbrún.

– Tí tað mesta av tí virkseminum, sum er í Fuglafirði, er avleidd av virkseminum

hjá Havsbrún, m.a. av teimum skipum, sum hava verið í Fuglafirði.

– Ídnaðarskipin undir Føroyum hevði verið við til at tryggja hesum fólki stöðugt arbeiði.

Enn hava tey hampiliga stöðugt arbeiði á Havsbrún.

– Men tað er bara tí, at Havsbrún eisini hevur eina fóðurdeild.

– Somuleiðis er sum mest av viðlíkahaldið lagt til um heystið.

– Men hvussu leingi vit klára at halda skútuna flótandi uppá henda máttan er ein stórur spurningur.

Bergur Poulsen sigur, at umframt arbeiðsplássini, sum nú eru á Havsbrún, eru eini tiggju, nýggj arbeiðspláss farin fyri skeyti av tí, at tær nýggju royndirnar, vit vóru í holt við, eru farnar fyri skeytið.

– Og harumframt hava fuglfirðingar mist eini 10 arbeiðspláss í vinnu, sum høvdu verið avleiddar av hesum.

– Og so eru tað sjálvandi tey 30 - 40 arbeiðsplássini umborð á ídnaðarskipunum, sum eisini eru mist.

Beint ímóti øllum tilráðingum Bergur Poulsen sigur, at landsstýrið tók veiðiloyvini frá ídnaðarskipunum beint ímóti øllum tilráðingum.

– Tað er ongin lívfrøðilig, vinnufugl ella figgarlig grundgeving fyri at banna ídnaðararbeiði undir Føroyum.

– Tað vil siga, at hetta er tann beri politikur. Og tað má fáa avleiðingar.

Hann sigur, at fiskifrðingar hava beinleiðis mælt til at fiska eini 30.000 tons av ídnaðarskipi undir Føroyum.

Men er tað ikki rætt at tað er so nógvur hýsumurtur uppi, at ídnaðarskipin eru í skaðiligi fyri annan fiskiskap.

– Fyri tað fyrsta fer ídnaðarskipin fram á einum sera avmarkaðum øki. Tað er sum eitt lítið frimerki afturí móti øllum Føroyagrundinum.

– Og harafturat er ein rist uppfunnin sum ger hvíðina av hýsumurti nógv minni, enn annars.

Men tað verður jú sagt, at ristin ger ongan mun, at hon er tað bera „bluff“.

– Hetta er nakað sum verður sagt, uttan at prógv eru fyri tí. Hinvegin hava fólk frá Fiskirannsóknarstovuni verið við skipum, tá ið ristin er roynd.

– Og eg haldi, at eg velji at trúgva teimum, heldur enn tí, sum verður tikið úr leysari luft.

Men Bergur Poulsen sigur eisini, at natúrarn er so háttað, at tað slepst onganstíð undan eini ávisari hjáveði.

– Men í hesum føri er talan um hýsumurt. Og tað yvirlivir kortini bara ein brotpartur av tí, sum verður gýtt. Náttúran er so vísiliga innrættað, at hon „framleiðir“ í yvirmát av yngli.

– Tí hevur hjáveðan lítlan

og onga ávirkan á hýsumstovnin.

– Men vit eiga eisini at gera virðini upp.

– Vøran, vit gera burtúrur ídnaðarskipin, er einar 70 milliόνir verd um árið.

– Og fóðuri verður til laks, sum eisini verður útflutt fyri stórt virði.

– Virðið av hýsu, vit móguliga missa av ídnaðarskipin, kemur ikki nær og námið upp á tað virðið, ídnaðarskipin gevur okkum.

Nú verður sagt, at hýsan er rættiliga við at koma fyri seg aftur og at orsøkin er, at ídnaðarskipini vórðu beind burtur fyri tveimum árum síðani?

– Hetta er tikið úr leysari luft. Tað er neyvan nakar samanhangur tað, at ídnaðararbeiðið helt uppat og tað, at meiri hýsa er at fáa nú.

Ikki mist allar vónir

Eftir, hvat skilst á Bergi Poulsen hava tey ikki mist allar vónir um at fáa lögtingið at geva ídnaðararbeiðinum veiðiloyvi undir Føroyum aftur.

– Eg havi tíverri ongar vónir um, at tey, sum nú manna lögtingið, hava rygg til at taka vinnulívmál í álvara.

– Tey eru meiri upptikin av bankakanningum, innluftini á Kambsdali og yvirtekuni av kirkjuni og øðrum slíkum málum, sum neyvan koma at hava nakran sum helst týðning fyri kappingarferið hjá vinunni.

– Men nú er eisini valár.

– Og í valári verður bara hugsa um valagn. Nú verður ikki hugsa um sakligan politikk. Nú verður bara hugsað um, tað sum kann geva nakrar atkvøður.

– Men tá ið valið hevur verið, vóni eg, at vit hava fingið fólk á ting, sum hava rygg til at føra skilagðan vinnulívpolitikk - sum tískil fara at taka ídnaðarskipin undir Føroyum upp aftur.

– Tá fara onkrir uttan iva at mótmæla, og siga, at nú kunnu ídnaðarskipini so ikki sleppa aftur undir Føroyar, tí tey hava fingið endurgjald.

– Men við teir fari eg at siga, at tað endurgjald, skipini hava fingið er ikki meir enn eitt rímligt endurgjald fyri tað, tey hava mist higartil, sigur bergur Poulsen.

– Okkara náttúra er so kør, at tað er skilaloysi út um alt mark, ikki at gagnnýta hana til fulnar, so leingi tað er á burðardygnum grundarlag, leggur hann afturat.